

17. január 2011

Daňové príjmy štátneho rozpočtu v roku 2010

Pripravil: *Jana Králová*

Daňové príjmy štátneho rozpočtu na hotovostnej báze za rok 2010 dosiahli úroveň 7 962,4 mil. eur, čo je v porovnaní s rozpočtovanou úrovňou 7 999,4 mil. eur menej o 37,0 mil. eur. Skutočné daňové príjmy predstavujú 99,5%-né plnenie štátneho rozpočtu. Rozpočet najviac prekročili daň z pridanej hodnoty (lepší výnos o 20,9 mil. eur) a daň z príjmov vyberaná zrážkou (lepší výber o 17,7 mil. eur). Naopak, nenaplnenie rozpočtovanej úrovne zaznamenala najmä daň z príjmov právnických osôb (horší výber o 62,2 mil. eur).

V porovnaní s pôvodným rozpočtom, ktorý bol v NR SR schválený v novembri 2009, boli daňové príjmy ŠR v roku 2010 nižšie o 657,5 mil. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na úrovni 92,4%. Hlavným dôvodom nenaplnenia pôvodného rozpočtu je nenaplnenie výnosu DPPO z dôvodu prepadu ziskovosti podnikov v roku 2009 v nadväznosti na hospodársku krízu. V dôsledku krízy došlo aj k zhoršeniu vývoja makroekonomických ukazovateľov v porovnaní s predpokladmi pri vypracovaní pôvodného rozpočtu.

Tento komentár vychádza z predbežných hotovostných údajov za štátny rozpočet, čo má limitovanú vypovedaciu hodnotu o výnose daňových príjmov verejnej správy podľa metodiky ESA95, ktorý je dôležitý pre výpočet salda verejnej správy za rok 2010.

Vývoj daňových príjmov štátneho rozpočtu v roku 2010 (hotovostný princíp, v tis. eur)

	Rozpočet 2010*	Pôvodný rozpočet 2010*	Skutočnosť**	Rozdiel	% plnenie rozpočtu	Rozdiel	% plnenie pôvodného rozpočtu
	1	2	3	4 = 3 - 1	5 = 3 / 1 * 100	6 = 3 - 2	7 = 3 / 2 * 100
Dane z príjmov, ziskov a kap. maj.	1 603 171	2 072 143	1 549 011	-54 160	96,6	-523 132	74,8
Daň z príjmov fyzických osôb	148 644	139 024	139 006	-9 638	93,5	-18	100,0
Daň z príjmov právnických osôb	1 319 846	1 786 268	1 257 666	-62 180	95,3	-528 602	70,4
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	134 681	146 851	152 339	17 658	113,1	5 488	103,7
Domáce dane na tovary a služby	6 362 755	6 516 962	6 376 508	13 753	100,2	-140 454	97,8
Daň z pridanej hodnoty	4 410 605	4 522 978	4 431 539	20 934	100,5	-91 439	98,0
Spotrebné dane	1 952 150	1 993 984	1 944 969	-7 181	99,6	-49 015	97,5
Z minerálnych olejov	1 028 574	1 066 187	1 032 548	3 974	100,4	-33 639	96,8
Z liehu	212 227	212 827	205 695	-6 532	96,9	-7 132	96,6
Z piva	55 942	59 707	55 936	-6	100,0	-3 771	93,7
Z vína	4 073	3 739	4 192	119	102,9	453	112,1
Z tabaku	614 618	609 578	610 070	-4 548	99,3	492	100,1
Z elektrickej energie	14 104	16 820	14 566	462	103,3	-2 254	86,6
Zo zemného plynu	21 771	24 289	21 276	-495	97,7	-3 013	87,6
Z uhlia	841	837	685	-156	81,4	-152	81,8
Dane z medz. obchodu a transakcií	32 499	28 918	35 435	2 936	109,0	6 517	122,5
Ostatné daňové príjmy	999	1 946	1 489	490	149,0	-457	76,5
DAŇOVÉ PRÍJMY ŠR SPOLU	7 999 424	8 619 969	7 962 443	-36 981	99,5	-657 526	92,4

* jednotlivé dane sú vrátane sankcií z dôvodu porovnania rozpočtu a skutočnosti
** vrátane sankcií

Zdroj: IFP, Štátna pokladnica

Novela zákona o štátnom rozpočte 2010, ktorá bola v NR SR schválená v novembri 2010, reagovala na nepriaznivý makroekonomický vývoj v roku 2010 a s tým súvisiace neplnenie daňových príjmov. **Odhad reálneho rastu ekonomiky na rok 2010 sa síce zvýšil o 2,1 p.b., avšak ten je ťahaný predovšetkým rastom investícií a vývozu. Naopak spotreba domácnosti bola nižšia o 1,7 p.b.. Zároveň sa výrazne znížil odhad inflácie. Nominálny rast ekonomiky, ako aj rast mzdovej bázy bol o takmer 2 p.b. znížený voči predpokladom v pôvodnom rozpočte.** Ukazovatele, ktoré slúžia ako makrozákadne pre dane, boli revidované smerom nadol. Najvýraznejšie sa revidoval rast spotreby domácností a mzdovej bázy. Následne sa pristúpilo k revízii odhadu daňových príjmov.

Porovnanie makroekonomických predpokladov pôvodného a schváleného rozpočtu na rok 2010

	Základňa pre daň	Pôvodný rozpočet 2010 (november 2009)	Rozpočet 2010 (november 2010)	Rozdiel (v p.b.)
		1	2	3 = 2 - 1
HDP, b.c. (v mil. eur)	-	67 378,1	65 914,0	-1 464,2
HDP, reálny rast (v %)	-	1,9	4,0	2,1
HDP, nominálny rast (v %)	DPPO, DP zrážka	5,9	4,1	-1,9
Konečná spotreba domácností, reálny rast (v %)	Spotrebné dane	1,5	-0,2	-1,7
Konečná spotreba domácností, nominálny rast (v %)	DPH	4,5	0,7	-3,9
Priemerná mesačná mzda, nominálny rast (v %)	DPFO	3,4	2,7	-0,7
Počet zamestnaných podľa evidenčného počtu, rast (v %)	DPFO	0,2	-1,1	-1,3
Mzdová báza, rast (v %)	DPFO	3,5	1,6	-1,9
Inflácia, priemerná ročná (v %)	DPFO (odpoč. položky)	3,2	1,4	-1,8
EURIBOR 3M, priemer (v %)	DP zrážka	1,31	0,78	-0,53

Zdroj: IFP

Nasledujúca časť sa zaoberá vyhodnotením jednotlivých daní predovšetkým v porovnaní s pôvodným rozpočtom a v porovnaní s rokom 2009.

Pôvodný rozpočet **dane z príjmov fyzických osôb** (DPFO) sa naplnil na 100,0%. V porovnaní s rokom 2009 došlo k výraznému rastu výnosu DPFO (o 386,4%), čo bolo zapríčinené najmä spôsobom poukazovania výnosu DPFO územnej samospráve a pozitívnejším medziročným vývojom makrozákadne. Výnos ŠR v roku 2010 bol pozitívne ovplyvnený ročným zúčtovaním prevodu výnosu samospráv za rok 2009 v prospech ŠR (43 mil. eur). Uvedenú sumu zinkasovali samosprávy v roku 2009 na úkor výnosu ŠR. Zároveň výnos ŠR v roku 2010 bol pozitívne ovplyvnený aj nižším prevodom samospráve než bol jej nárok (5 mil. eur), ktorý bude zúčtovaný v neprospech ŠR až v marci 2011. Na výnos dane mali v roku 2010 vplyv aj legislatívne zmeny, najmä zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane. Pri revízii rozpočtu sa výnos DPFO upravoval smerom nahor z dôvodu pozitívneho plnenia dane v priebehu roka 2010. Novelizovaný rozpočet sa nakoniec naplnil iba na 93,5%. Dôvodom bol horší výnos DPFO v mesiaci december ako sa pôvodne očakávalo, čo sa v plnej miere premietlo do príjmov štátneho rozpočtu z tejto dane.

Výnos **dane z príjmov právnických osôb** (DPPO) dosiahol 70,4% pôvodne rozpočtovanej úrovne. Nízky výnos (medziročne poklesol o 40,9%) bol spôsobený nižším výnosom dane v mesiacoch marec, apríl a máj. V týchto mesiacoch prebehlo vyrovnanie zaplatených preddavkov počítaných z dane na základe daňovej povinnosti roka 2009. Zároveň mala na výnos vplyv nižšia úroveň platených preddavkov dane za zdaňovacie obdobie roka 2010. Výnos bol nižší aj z titulu prijatých legislatívnych zmien, napr. vplyvom zmien v odpisovaní majetku. Novelizovaný rozpočet dane bol naplnený na 95,3%. Výnosy v posledných troch mesiacoch roka boli mierne nižšie v porovnaní s predpokladmi.

Na hotovostný výnos vplýva negatívne daňová asignácia, teda 2% zo zaplatenej dane z príjmov fyzických a právnických osôb poukazovaných na osobitný – verejnoprospešný účel. Skutočný prevod prostriedkov presiahol rozpočtovanú úroveň o 1,8% (pôvodný rozpočet sa naplnil na 94,1%).

Vplyv prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel v roku 2010 na rozpočet (v tis. eur)

	Rozpočet 2010	Pôvodný rozpočet 2010	Skutočnosť	Rozdiel	% plnenie rozpočtu	Rozdiel	% plnenie pôvodného rozpočtu
	1	2	3	4 = 3 - 1	5 = 3 / 1 * 100	6 = 3 - 2	7 = 3 / 2 * 100
Prevod na VPÚ z DPFO	15 634	16 066	15 553	-81	99,5	-513	96,8
Prevod na VPÚ z DPPO	27 715	30 854	28 592	877	103,2	-2 262	92,7
Prevod na VPÚ *	43 349	46 920	44 145	796	101,8	-2 775	94,1

* zníženie príjmov na hotovostnej báze

Zdroj: IFP, Štátna pokladnica

Skutočný výnos **dane z príjmov vyberanej zrážkou** dosiahol 103,7% pôvodného rozpočtu. Prekročenie rozpočtovanej úrovne bolo spôsobené predovšetkým jednorazovou platbou jedného daňového subjektu vo výške 15,4 mil. eur. Pozitívny vplyv na výnos dane mali aj platby dane z licenčných poplatkov. V porovnaní s rokom 2009 došlo k poklesu výnosu o 2,2%, čo bolo spôsobené najmä poklesom priemerných úrokových mier v roku 2010. Novelizovaný rozpočet sa naplnil na 113,1%.

V roku 2010 sa výnos **dane z pridanej hodnoty (DPH)** naplnil na 98,0% pôvodného rozpočtu. Medziročne výnos DPH vzrástol o 15,2%. Medziročné tempo rastu bolo pozitívne ovplyvnené legislatívnou zmenou v roku 2009 týkajúcou sa zavedenia skoršieho vrátenia nadmerných odpočtov o 30 dní (negatívny vplyv na výnos v roku 2009 vo výške 107,8 mil. eur) a vrátením zadržaných nadmerných odpočtov na začiatku roka 2009. V roku 2010 bol zaznamenaný výrazný medziročný rast platieb DPH na colných úradoch. Zvýšený dovoz tovarov súvisí predovšetkým s postupným oživovaním výroby vo firmách, ktoré dovážajú komponenty z tretích krajín. Negatívny vplyv na výnos dane malo umožnenie odpočítania dane pri kúpe a nájme osobného automobilu registrovaného v kategórii M1 platiteľom DPH od začiatku roka a zavedenie 6%-nej sadzby dane na tovary „predaja z dvora“ od mája 2010. Revízia rozpočtu DPH z dôvodu zníženia odhadu rastu konečnej spotreby smerom nadol spôsobila, že novelizovaný rozpočet sa naplnil na 100,5%.

Celkový skutočný výnos **spotrebných daní** dosiahol 97,5% pôvodne rozpočtovanej úrovne. Rozpočet prekročili iba spotrebné dane z vína a z tabaku. Najväčší výpadok oproti pôvodnému rozpočtu zaznamenala spotrebná daň z minerálnych olejov. Dôvodom bolo nepredpokladané zníženie sadzby dane na naftu od februára 2010. V porovnaní s rokom 2009 došlo k rastu výnosu spotrebných daní o 6,0%, k čomu prispel najmä rast výnosu dane z tabaku (o 20,3%) a z liehu (o 7,2%). Na výnos spotrebnej dane z liehu malo pozitívny vplyv zvýšenie sadzieb od marca 2010. Novelizovaný rozpočet spotrebných daní sa naplnil na 99,6%.

Výnos **daní z medzinárodného obchodu a transakcií** dosiahol v roku 2010 o 6,5 mil. eur vyššiu hodnotu než sa pôvodne rozpočtovalo. Celá rozpočtovaná suma pripadala na podiel na vybraných finančných prostriedkoch odvádzaných do rozpočtu EÚ. Podľa predbežných údajov dosiahla táto položka výnos 35,4 mil. eur, čo znamená prekročenie pôvodného rozpočtu o 22,4% a novelizovaného rozpočtu o 8,9%.

Ostatné dane boli oproti pôvodnému rozpočtu nižšie o 0,5 mil. eur. Hlavným dôvodom bolo neplnenie rozpočtovaných sankcií uložených v daňovom konaní. Pozitívny vplyv na výnos ostatných daní mal dobeh majetkových daní, ktoré sa už nerozpočtujú a ktorých výnos dosiahol výšku 0,6 mil. eur. Novelizovaný rozpočet ostatných daní sa naplnil na 149,0%.

Informácia o plnení daňových príjmov štátneho rozpočtu ku koncu roka 2010 na hotovostnej báze je len časťou informácie o tom, ako sa v roku 2010 vyvíjali daňové príjmy verejnej

správy. Tieto údaje majú limitovanú vypovedaciu schopnosť. Skutočnosť o vývoji daňových príjmov v metodike ESA95, s výnimkou DPH, DPFO z podnikania a DPPO, bude známa k 1. aprílu 2011. Skutočnosť za DPH bude známa v priebehu apríla 2011 a definitívna skutočnosť za ostatné dve dane v priebehu januára 2012.

Príloha

Daňové príjmy štátneho rozpočtu v rokoch 2009 a 2010										
Cash (vrátane sankcií), v tis. eur	Skutočnosť 2009	Schválený rozpočet 2010	Pôvodný rozpočet 2010	Skutočnosť 2010	Rozdiel 2010 - 2009	Tempo rastu 2010/2009 (v %)	Rozdiel skutočnosť vs. schválený rozpočet	% plnenie schváleného rozpočtu	Rozdiel skutočnosť vs. pôvodný rozpočet	% plnenie pôvodného rozpočtu
	1	2	3	4	5 = 4 - 1	$6 = \frac{4}{1} \cdot 100 - 100$	7 = 4 - 2	8 = 4 / 2 * 100	9 = 4 - 3	10 = 4 / 3 * 100
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	2 314 130	1 603 171	2 072 143	1 549 011	-765 118	-33,1	-54 160	96,6	-523 132	74,8
Daň z príjmov fyzických osôb	28 581	148 644	139 024	139 006	110 425	386,4	-9 638	93,5	-18	100,0
Daň z príjmov právnických osôb	2 129 770	1 319 846	1 786 268	1 257 666	-872 103	-40,9	-62 180	95,3	-528 602	70,4
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	155 779	134 681	146 851	152 339	-3 440	-2,2	17 658	113,1	5 488	103,7
Domáce dane na tovary a služby	5 680 974	6 362 755	6 516 962	6 376 508	695 534	12,2	13 753	100,2	-140 454	97,8
Daň z pridanej hodnoty	3 846 396	4 410 605	4 522 978	4 431 539	585 143	15,2	20 934	100,5	-91 439	98,0
Spotrebné dane	1 834 578	1 952 150	1 993 984	1 944 969	110 391	6,0	-7 181	99,6	-49 015	97,5
Z minerálnych olejov	1 052 896	1 028 574	1 066 187	1 032 548	-20 348	-1,9	3 974	100,4	-33 639	96,8
Z liehu	191 898	212 227	212 827	205 695	13 797	7,2	-6 532	96,9	-7 132	96,6
Z piva	59 144	55 942	59 707	55 936	-3 208	-5,4	-6	100,0	-3 771	93,7
Z vína	3 545	4 073	3 739	4 192	647	18,2	119	102,9	453	112,1
Z tabaku a tabakových výrobkov	507 329	614 618	609 578	610 070	102 741	20,3	-4 548	99,3	492	100,1
Z elektrickej energie	7 694	14 104	16 820	14 566	6 872	89,3	462	103,3	-2 254	86,6
Zo zemného plynu	11 159	21 771	24 289	21 276	10 118	90,7	-495	97,7	-3 013	87,6
Z uhlia	913	841	837	685	-228	-25,0	-156	81,4	-152	81,8
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	27 188	32 499	28 918	35 435	8 247	30,3	2 936	109,0	6 517	122,5
Ostatné daňové príjmy	2 011	999	1 946	1 489	-522	-26,0	490	149,0	-457	76,5
DAŇOVÉ PRÍJMY ŠR SPOLU	8 024 303	7 999 424	8 619 969	7 962 443	-61 860	-0,8	-36 981	99,5	-657 526	92,4